

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 13 päivänä heinäkuuta 2018,
Slovakian vuoden 2018 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Slovakian vuoden 2018 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2018/C 320/24)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 22 päivänä maaliskuuta 2018. Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskonekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovakia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta, jonka Eurooppa-neuvosto vahvisti 22 päivänä maaliskuuta 2018. Neuvosto hyväksyi 14 päivänä toukokuuta 2018 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ⁽³⁾, jäljempänä 'euroalueen suositus'.
- (2) Koska Slovakia kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Slovakian olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista ja erityisesti suosituksesta 1 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (3) Slovakiaa koskeva vuoden 2018 maaraaportti julkaistiin 7 päivänä maaliskuuta 2018. Siinä arvioitiin Slovakian edistymistä neuvoston 11 päivänä heinäkuuta 2017 hyväksymien maakohtaisten suositusten ⁽⁴⁾ noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (4) Slovakia toimitti vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2018 vakausohjelmansa 25 päivänä huhtikuuta 2018. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVLC 179, 25.5.2018, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVLC 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (6) Slovakiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Vuoden 2018 vakausohjelmassa hallitus suunnittelee, että julkisen sektorin alijäämää supistetaan vähitellen siten, että se on 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018 ja 0,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteena oleva 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen odotetaan saavutettavan vuonna 2020. Vuoden 2018 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vähitellen 49,3 prosentista vuonna 2018 aina 43,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2021 mennessä. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2019 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä täysin täsmennetty. Talousarvioon sisältyy tarkemmin määrittelemätön talousarviovarausten menoluokka, jonka osuus on huomattava (0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen) ja jota voidaan käyttää tapauskohtaisiin toimiin. Se heikentää talousarvion toteuttamisen ennakoitavuutta.
- (7) Neuvosto suositti 11 päivänä heinäkuuta 2017 Slovakialle sen varmistamista, että nettomääräisten julkisten perusmenojen⁽²⁾ nimellinen kasvu ei ole yli 2,9 prosenttia vuonna 2018, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Samalla todettiin, että vuoden 2018 alustavan talousarviosuunnitelman arvioinnissa ja sen jälkeen julkisen talouden vuoden 2018 toteutuman arvioinnissa on otettava asianmukaisella tavalla huomioon, että tavoitteena on saavuttaa sellainen finanssipolitiikan viritys, joka osaltaan sekä vahvistaa talouden elpymistä että varmistaa julkisen talouden kestävyys. Komissio on tehnyt arvion elpymisen vahvuudesta Slovakiassa ja ottanut siinä asianmukaisella tavalla huomioon talouden kestävyyttä koskevat haasteet. Arvion perusteella muita tekijöitä ei tarvitse ottaa tältä osin huomioon. Komission kevään 2018 talousennusteen mukaan on vaarana, että edellä mainitusta suosituksesta poiketaan merkittävästi vuonna 2018.
- (8) Kun otetaan huomioon, että Slovakian tuotantokuilun on arvioitu olevan 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, vakaus- ja kasvusopimukseen mukaisen yhteisesti sovitun vaatimusten sopeutuskasvion perusteella nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu vuonna 2019 ei saisi olla yli 4,1 prosenttia, mikä vastaisi 0,5 prosentin vuotuista rakenteellista sopeutusta suhteessa BKT:hen. Jos toimintapolitiikka säilyy muuttumattomana, vaarana on, että Slovakia poikkeaa tästä vaatimuksesta merkittävästi vuonna 2019 johtuen vuosien 2018 ja 2019 poikkeamista yhdessä tarkasteltuina. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että vuodesta 2018 alkaen olisi toteutettava tarvittavia toimenpiteitä, jotta varmistetaan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten noudattaminen.
- (9) Slovakian julkiseen talouteen kohdistuu pitkällä aikavälillä edelleen riskejä. Terveystalouden menot muodostavat edelleen riskin julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyydelle, sillä haasteena Slovakiassa on edelleen terveydenhuollon kustannustehokkuuden lisääminen. Pitkällä aikavälillä julkisten terveydenhuoltomenojen ennustetaan kasvavan 1,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, mikä on enemmän kuin koko unionin osalta arvioitu 0,9 prosenttiyksikön keskimääräinen kasvu. Eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyys on parantunut vähitellen, mikä johtuu pääasiassa eläkeiän automaattisesta korottamisesta, sillä se on hillinnyt väestön ikääntymiseen liittyvien menojen ennustettua kasvua pitkällä aikavälillä.
- (10) Vaikka terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuuden lisäämiseksi on toteutettu joitakin toimia, erityisesti menojen uudelleenarviointia koskevan varoille vastinetta -hankkeen avulla, resurssien käyttöä on edelleen mahdollista järkeistää merkittävästi. Terveystalouden järjestelmän kauaskantoista uudistusta koskevat suunnitelmat, joilla mahdollistettaisiin palvelujen järkeistämisen, sairaaloiden resurssien parempi hallinta ja tehokkaampi hoitojärjestelmä, eivät osoita edistymisen merkkejä. Sairaalapalveluja käytetään edelleen runsaasti, sairaalassa hoidettavien pitkäaikaissairaiden osuus on korkea, kotiutusaste on unionin keskiarvoa korkeampi,

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Nettomääräisillä julkisilla perusmenoilla tarkoitetaan julkisten menojen kokonaismäärää ilman korkomenoja, ilman unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka korvataan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, ja ilman ei-päätösperäisiä työttömyyssetuusmenojen muutoksia. Kansallisesti rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus jaetaan neljälle vuodelle. Päätösperäiset tulopuolen toimenpiteet ja lakisäätöiset tulojen lisäykset otetaan huomioon. Meno- ja tulopuolen kertaluonteiset toimenpiteet kuitaavat toisensa.

mutta potilaspaikkojen käyttöaste on suhteellisen alhainen. Vaikka perusterveydenhuoltosektorin lujittaminen voi helpottaa sairaaloihin kohdistuvaa kovaa räsitusta, järjestelmä kärsii yleislääkärivajeesta, jota pahentaa heidän epätasainen maantieteellinen jakautumisensa. Lisäksi yleislääkärikunnan ikärakenne aiheuttaa huolta yleislääkärien saatavuudesta tulevaisuudessa. Lisäksi useat säännökset, joiden tarkoituksena on parantaa terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta, ovat edelleen kehitysvaiheessa. Esimerkiksi maksujärjestelmää, jossa potilaat ryhmitellään diagnoosien perusteella, ei ole vielä otettu täysimääräisesti käyttöön, eikä sähköistä terveydenhuoltojärjestelmää ole vielä käynnistetty tosiasiallisesti. Jatkossa nämä järjestelmät viivästyvät todennäköisesti lisää, ja niihin kohdistuu täytäntöönpanohaasteita.

- (11) Verotulot kasvavat nopean talouskasvun ansiosta, ja käynnissä on toimia, joilla pyritään parantamaan verosäännösten noudattamista ja pienentämään Slovakian suurta arvonlisäverovajetta. Verokannustimia tutkimus- ja kehitystyön edistämiseksi on lisätty, mutta kiinteistövero on edelleen heikko tulonlähde. Säännöllisesti tarkistettava menojen uudelleenarviointiohjelma, joka koskee kaikkia julkisten menojen tärkeimpiä osa-alueita, on osoittautumassa tehokkaaksi ja tarkaksi keinoksi parantaa julkisten menojen kustannustehokkuutta.
- (12) Työmarkkinoiden myönteinen kehitys jatkuu, sillä työllisyys lisääntyy ja työttömyys on historiallisen alhaisella tasolla. Tästä huolimatta pitkäaikaistyöttömyys on edelleen unionin korkeimpia, mikä vaikuttaa erityisesti muita heikommassa asemassa oleviin väestöryhmiin, kuten matalan osaamistason työntekijöihin, nuoriin ja syrjäytyneessä asemassa oleviin romaneihin. Työmarkkinaolosuhteiden paranemisen tuloksena on alkanut kiiriä tietoja ammattitaitoisen työvoiman puutteesta joillakin talouden aloilla. Työmarkkinoilla vallitsee jyrkkiä alueellisia eroja. Työttömyys on korkeampaa Itä-Slovakiassa, ja työvoimapulasta kärsitään puolestaan maan länsiosassa. Slovakia on alkanut toteuttaa toimintasuunnitelmaansa pitkäaikaistyöttömien integroimiseksi työmarkkinoille, mihin se saa tukea Euroopan sosiaalirahastosta. Suunnitelmalla otetaan erityisesti käyttöön yksilölliset palvelut, sosiaalineuvonta ja uusi perusprofilointijärjestelmä. Sen toteuttaminen ei kuitenkaan ole vielä johtanut merkittäviin rakenteellisiin parannuksiin. Yksityisten kumppanien ja kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä, jolla pyritään keventämään julkisten työvoimapalvelujen työmäärää, on puutteita, ja yksilöllisen neuvonnan antaminen on vielä alkuvaiheessa. Lisäksi pitkäaikaistyöttömien karkea jaottelu ei palvele täysimääräisesti myöhempää ohjaamista aktivointitoimenpiteisiin. Koulutus- ja uudelleen koulutusohjelmia on tehostettu, mutta ne ovat edelleen riittämättömiä ja niiden kohdentaminen pitkäaikaistyöttömiin ja muita heikommassa asemassa oleviin väestöryhmiin on edelleen vähäistä. Lisäksi aikuisten osallistuminen koulutukseen on edelleen erittäin vähäistä, ja muita heikommassa asemassa oleville väestöryhmille suunnattu uuden mahdollisuuden tarjoava koulutus on kehittämätöntä. Työttömyysetuuksien myöntämisperusteet ovat tiukat, ja etuuksien kesto on lyhyt. Tämä johtaa heikkoon kattavuuteen työttömyysetuuksia saavien lyhytaikaisesti työttömien osalta.
- (13) Sukupuolten väliset työllisyys- ja palkkaerot ovat selvästi unionin keskiarvoa suuremmat. Synnytyksikäisten naisten alhainen työllisyysaste johtuu siitä, että miehet harvoin käyttävät pitkää vanhempainlomaa. Lisäksi joustavia työjärjestelyjä hyödynnetään vain vähän ja lastenhoitopalveluista on puutetta tai niiden hinta ei ole kohtuullinen. Erityisesti alle kolmevuotiaista lapsista vain erittäin pieni osuus on lastenhoitopalvelujen piirissä.
- (14) Koulutusjärjestelmä ei edistä riittävässä määrin Slovakian sosioekonomista kehitystä, ja sen rahoitus on riittämätöntä kaikilla tasoilla. Polttavimpia haasteita ovat oppimistulosten laatu, romanien osallistuminen osallistuvaan yleisopetukseen ja sosioekonomisilta lähtökohdiltaan muita heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden tehokas integrointi koulutukseen. Koulutustulokset ja perustaitojen taso ovat kansainvälisesti tarkasteltuna yhä heikkoja, ja opiskelijoiden sosioekonominen tausta vaikuttaa niihin voimakkaasti. Koulunkäynnin keskeyttäminen on vähäistä mutta kasvussa, ja koulunkäynnin keskeyttämisasteessa on suuria alueellisia eroja. Vaikka suunnitteilla on opettajien palkkoja korottaminen vuosittain 6 prosentilla vuoteen 2020 saakka, opettajan ammatin houkuttelevuus on edelleen vähäistä, mikä johtuu osittain ammatillisen peruskoulutuksen ja urakehitysmahdollisuuksien vähäisyydestä. Toimenpiteet, joilla pyritään lisäämään romanioppilaiden osallistumista osallistuvaan yleisopetukseen, ovat jääneet toteutukseltaan erittäin heikoiksi, koska niiden rahoitus ja seuranta on ollut puutteellista eikä opettajille ole annettu riittävästi koulutusta kulttuurienvälisistä kysymyksistä.
- (15) Julkishallinnon rasitteena ovat edelleen tehottomuus ja pullonkaulat, jotka johtuvat ministeriöiden välisestä heikosta yhteistyöstä ja virkamieskunnan vähäisestä poliittisesta neutraaliudesta. Virkamieslain täytäntöönpano on käynnistynyt hitaasti, ja sen vaikutus henkilöstöhallinnon parantumiseen jää nähtäväksi. Unionin varojen hallinnointia haittaavat edelleen heikot hallinnolliset valmiudet ja tehottomuus sekä henkilöstön suuri vaihtuvuus, mikä osittain johtuu poliittisesta syklistä. Tähän ollaan kuitenkin puuttumassa lujittamalla varapääministerin kanslian koordinoivaa roolia. Se toimii täytäntöönpanosta vastaavissa organisaatioissa jatkuvuutta edistävänä ja institutionaalista asiantuntemusta tarjoavana vakauttavana tekijänä.

- (16) Pyrittäessä ratkaisemaan Slovakian kilpailukyyn, kasvun ja työpaikkojen luomisen lisäämiseen liittyviä tärkeimpiä haasteita keskeisessä asemassa ovat ERI-rahastot. Slovakia menetti 26 miljoonaa euroa tutkimukseen ja innovointiin suunnattua rahoitusta vuonna 2017 pääosin valintaperusteiden soveltamiseen ja arvioijien valintaan liittyvien ongelmien vuoksi, mikä vahvistettiin tehdyissä tarkastuksissa. Jos täytäntöönpanon vauhdittamiseksi ei toteuteta asianmukaisia toimenpiteitä, on olemassa suuri riski, että kohdennetusta rahoituksesta menetetään toinenkin osa. Vaikka valittujen hankkeiden osuus vastaa nyt yli puolta tämänhetkisen ohjelmakauden kokonaismäärärahasta, tuensaajille on käytännön täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien vuoksi suoritettu maksuina vain 11 prosenttia määrärahasta.
- (17) Julkishallinnon tehottomuus näkyy myös muilla aloilla, kuten energian ja ympäristön aloilla. Kierrätysaste on hyvin alhainen, ja ilman laatu on edelleen verrattain huono. Kestävä metsätalous on kasvava haaste. Energia-ala kärsii ylisääntelystä, ja energiapolitiikka ei täysin vastaa unionin ilmasto- ja energiatarpeita.
- (18) Slovakia on edennyt merkittävästi kohti hyvin toimivaa julkisten hankintojen järjestelmää. Käyttöön on pyritty ottamaan laatuun perustuvat hankintasopimuksen tekoperusteet. Sähköisten välineiden käytöstä julkisissa hankintamenettelyissä on määrä tulla pakollista lokakuuhun 2018 mennessä. Kaikille ERI-rahastojen välityksellä rahoitetuille hankkeille on tehty kattavat ennakkotarkastukset, vaikka ne eivät olekaan olleet tehokkuudeltaan optimaalisia. Tyydyttäviin tuloksiin ei kuitenkaan ole vielä päästy sisäisen valvonnan, avoimuuden, digitalisaation, ammattimaistumisen sekä strategisten ja ympäristön kannalta kestävien julkisten hankintojen avulla. Tämä näkyy siinä, että arvion mukaan Slovakiassa on kilpailunvastaisia käytäntöjä hieman enemmän kuin unionissa keskimäärin, vaikka tilanne onkin parantunut jonkin verran. Myös sitoutumisesta korruption torjuntaan on edelleen vain vähäisiä merkkejä. Yli puolet yrityksistä katsoo, että kansallisten viranomaisten hallinnoimissa julkisissa hankinnoissa esiintyy laajaa korruptiota.
- (19) Slovakian liiketoimintaympäristön laatuun vaikuttavat vahvasti korruptio, monimutkaiset hallinnolliset menettelyt, liiallinen ja nopeasti muuttuva liiketoiminnan sääntely ja useiden sääntelyelinten hallintoon liittyvät huolenaiheet. Slovakia on menettänyt hiukan asemaansa joissakin kansainvälisissä vertailuissa, mutta se on määrittänyt useita toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan liiketoimintaympäristön laatua ja vauhdittamaan investointeja. Lisäksi Slovakia on vahvistanut lainsäädännön vaikutusten arviointipuitteitaan ja laajentanut niiden käyttöä viime vuosina. Äskettäin on myös hyväksytty uusi parempaa sääntelyä koskeva strategia RIA 2020, jolla arvioidaan sääntelyn vaikutuksia. Yrityspalvelusektorilla on edelleen merkittäviä sääntelyesteitä. Unionin keskiarvoa tiukempia rajoituksia sovelletaan arkkitehteihin, insinööreihin, veroneuvojiin, asianajajiin, patenttiasiamiehiin, kiinteistövälittäjiin ja matkaoppaisiin. Sääntelyesteiden poistamista koskevia suosituksia esitettiin komission 10 päivänä tammikuuta 2017 antamassa tiedonannossa ammattipalvelujen sääntelyn uudistamista koskevista suosituksista. Slovakia ei ole kuitenkaan ilmoittanut edistyneensä näiden rajoitusten poistamisessa.
- (20) Korruption torjunnan tehostamisessa ei ole kokonaisuudessaan edistytty. Korruption katsotaan olevan edelleen yleistä, ja tällaisia rikkomuksia koskevat syytetoimet ovat harventuneet entisestään. Korruptiotilannetta koskevat käsitykset ovat heikentyneet edelleen tutkivan toimittajan murhan ja hänen lukuisista korkean tason korruptiotapauksista tekemiensä havaintojen jälkeen. Vain erittäin pieni osuus korkean tason tapauksista johtaa syytetoimiin. Poliisin ja yleisten syyttäjien vastuuvelvollisuuden puutetta ei ole ratkaistu, ja tämä hankaloittaa korruption torjuntaa ja arkaluonteisten korruptiotapausten tutkintaa.
- (21) Slovakian haasteena on edelleen oikeusjärjestelmän tehokkuuden sekä myös sen riippumattomuuden parantaminen, vaikka joitakin tehostamistoimia onkin toteutettu. Huolenaiheena on edelleen oikeuslaitoksen riippumattomuus, mukaan lukien tuomareiden nimitysmenettelyt oikeuslaitoksen kaikilla tasoilla.
- (22) Vaikka innovoinnin vauhdittaminen voi edistää kilpailukykyä ja helpottaa siirtymistä tietoperustaiseen talouteen, Slovakian innovointivalmiudet ovat yhä vaatimattomat, ja yritysten T&K-intensiteetti on hyvin alhainen (0,40 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016). Vaikka Slovakiassa on runsaasti keskikorkean ja/tai korkean teknologian valmistusteollisuutta, johtavassa asemassa olevat monikansalliset yritykset ovat toistaiseksi osoittaneet vain vähäistä kiinnostusta harjoittaa T&K-toimintaa ja niiden pienten ja keskisuurten yritysten osuus, jotka harjoittavat sisäistä innovointia, oli Slovakiassa vuonna 2016 paljon pienempi (13,9 prosenttia) kuin koko unionissa (28,8 prosenttia).
- (23) Julkiset investoinnit tutkimukseen ja innovointiin kasvoivat vuosina 2009–2015 voimakkaasti ERI-rahastojen käytön ansiosta. Näiden investointien koko potentiaalia ei ole hyödynnetty Slovakian tutkimusympäristössä vallitsevien tehottomuustekijöiden takia. Vaikka varapääministerin kanslian roolia tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin koordinoimisessa on vahvistettu, alan politiikkatoimien koordinointi on yleisesti ottaen heikkoa.

Koska järjestelmä on hajanainen ja sen ohjauskehys heikko ja vastuu jakautuu useille ministeriöille ja täytäntöönpanovirastoille, joiden toiminta on usein huonosti koordinoitua, seurauksena on säännöllisesti uudistusten lykkääntyminen. Toimenpiteet, joilla edistetään tietämyksen siirtoa, lisätään teollisuuden tutkimuskapasiteettia ja parannetaan yritysten ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä, etenevät hitaasti.

- (24) Komissio on vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Slovakian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2018 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2018 vakausohjelman, vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelman ja jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Slovakialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Komissio on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Slovakian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, missä määrin ne ovat unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (25) Neuvosto on tutkinut vuoden 2018 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Slovakia toteuttaa vuosina 2018 ja 2019 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu ei ole yli 4,1 prosenttia vuonna 2019, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen; toteuttaa toimenpiteitä lisätäksään terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta ja kehittääkseen tehokkaamman terveydenhuoltoalan henkilöstöä koskevan strategian;
2. lujittaa aktivointitoimenpiteitä ja ammatillisia täydennyskoulutustoimenpiteitä, joihin sisältyvät laadukas kohdennettu koulutus ja yksilölliset palvelut muita heikommassa asemassa oleville väestöryhmille, erityisesti toteuttamalla pitkäaikaistyöttömiä koskevan toimintasuunnitelman; edistää naisten työllisyyttä, erityisesti lisäämällä kohtuuhintaisten ja laadukkaiden lastenhoitopalvelujen tarjontaa; parantaa koulutuksen laatua ja osallistavuutta muun muassa lisäämällä romanilasten osallistumista yleiskoulutukseen varhaislapsuudesta lähtien;
3. lisää laatuun liittyvien ja elinkaarikustannuksiin perustuvien arviointiperusteiden käyttöä julkisissa hankinnoissa; torjuu korruptiota muun muassa varmistamalla voimassa olevan lainsäädännön täytäntöönpanon ja lisäämällä vastuuvetovollisuutta poliisi- ja syyttäväviranomaisten tasolla; parantaa oikeusjärjestelmän tehokkuutta, erityisesti turvaamalla oikeuslaitoksen nimitysmenettelyjen riippumattomuuden; vähentää julkisen tutkimusjärjestelmän hajanaisuutta ja vauhdittaa yritysten innovointitoimintaa, myös pienten ja keskisuurten yritysten osalta.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2018.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
H. LÖGER

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.